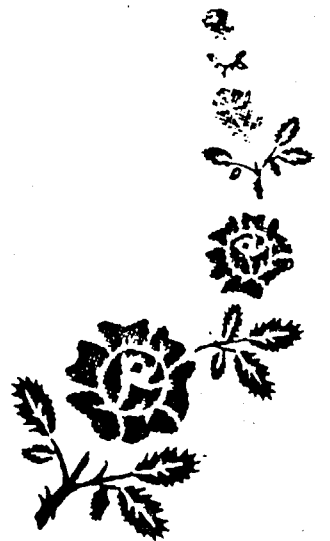
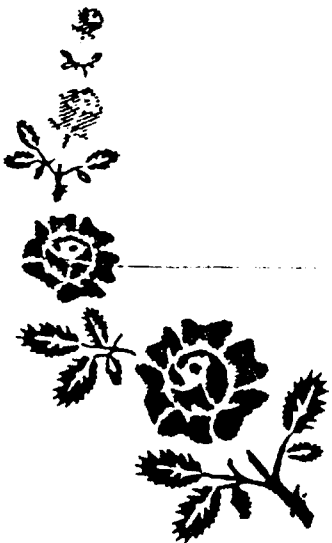
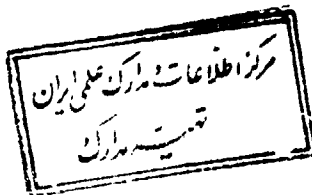

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱۳۸۰ / ۱۴۱ / ۲۵

دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی (گروه روانشناسی)

پایان نامه تحصیلی :
جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد
رشته روانشناسی بالینی

عنوان :
بررسی استرسورهای روانی - اجتماعی محور چهار DSM - IV
در دانشجویان دانشگاههای سبزوار

استاد راهنما:
جناب آقای دکتر سید جلال یونسی

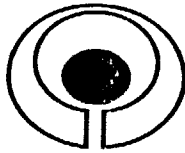
استادان مشاور:
جناب آقای دکتر سعید شاملو سرکار خانم پروانه محمدخانی

پژوهش و نگارش:
حسن دیواندری

013515

تابستان ۱۳۷۸

۲۹۴۹۷

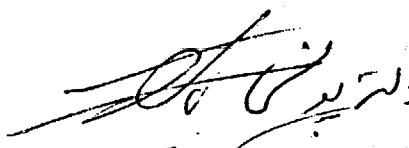
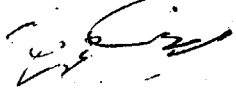
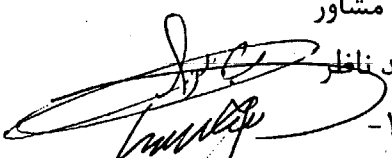
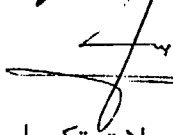
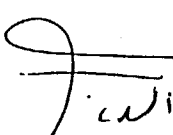

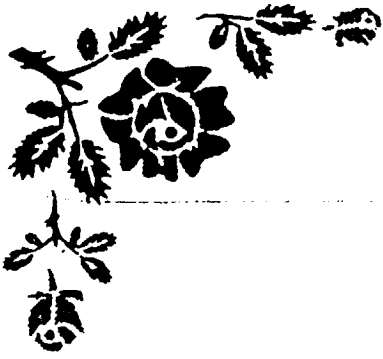
دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

تاییدیه اعضای هیات داوران

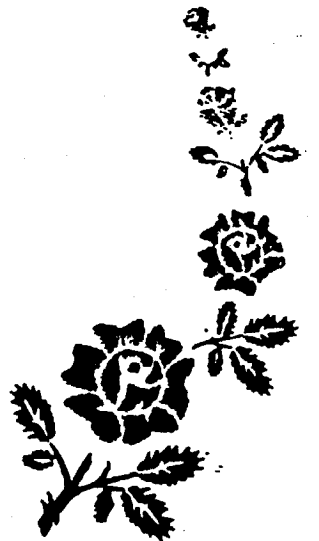
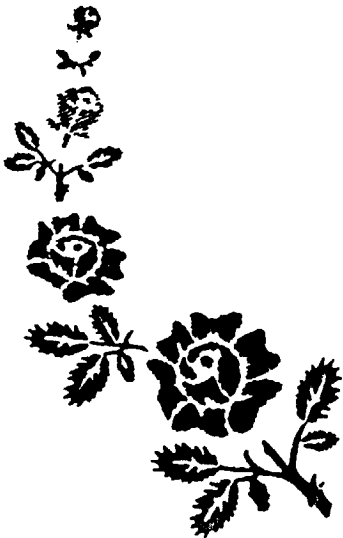
پایان نامه کارشناسی ارشد در رشته روانشناسی بالینی تحت عنوان "بررسی استرسورهای روانی
 اجتماعی محور چهار DSM - IV در دانشجویان دانشگاه های سبزوار
 با حضور هیات داوران در تاریخ ۲۸/۷/۲۰۱۰ توسط خواهر / برادر محسن دیواندری
 دفاع گردید و نمره ۱۵/۰۰ با امتیاز عالی به ایشان تعلق گرفت .

هیات داوران

- ۱- استاد راهنما دکتر بهروز
- ۲- استاد مشاور دکتر بهروز
- ۳- استاد مشاور
- ۴- اساتید ناظر -۱
- ۲
- ۵- مدیر گروه -۲
- ۶- نماینده دفتر تحصیلات تکمیلی دکتر

الآن لا بد من النظر إلى القلوب

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِنَ الْأَمْوَالِ وَ

الْأَنْفُسِ وَالْثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ. آیه ۱۵۵، سوره شریفه بقره.

و البته شما را به سختی های چون ترس و گرسنگی و نقصان اموال و نفوس و

آفات و زراعت بیازمائیم و تو ای پیامبر صابران را بشارت ده.

شما را نمائیم گاه امتحان	به ترس و به جوع و به امثال آن
به نقصان نفس و زراعات و مال	بگردید خود امتحان طی سال
بود مژده فتح با صابران	که بردند با صبر بارگران

اللَّهُمَّ... أَعُوذُ بِكَ مِنْ يَوْمٍ أَوَّلُهُ فَرْعٌ وَأَوْسَطُهُ جَزَعٌ وَآخِرُهُ وَجَعٌ.

بخشی از دعای روز دوشنبه

خدایا به تو پناه می برم از روزی که آغازش شیون و ترس، وسطش بی تابی،

پایانش درد و رنج باشد.

تقدیم به:

وطنم ایران و به مهمترین تعدیل کننده استرسورهای
زندگی ام، اسلام.

تقدیم به:

تمامی پویندگان راه علم و دانش و تلاش گران اعتلایی بخش
درک و فهم بشریت، در گذشته، حال و آینده.

تقدیم به:

تمام کسانی که به من آموختند.

ای مادر و ای پدر، من همه چیز خود را مدیون شما
هستم. «لوئی پاستور»

تقدیر و تشکر از:

همسر عزیزم و خانواده گرامی ایشان که کمک و شکیبائی آنان
همواره موجب تسهیل در پیمودن این مسیر بود.

هوالباقی

با یادی از خاطره دوست و همکلاسی عزیزمان شادروان

عبدالرضا تقوی فرشبافی

دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی که در سانحه

رانندگی بدرود حیات گفت.

رضای عزیز، صفا و صمیمیت، شوخ طبعی و مسئولیت پذیری بالایت برای

همیشه در زیر طاق ذهنم خواهد ماند.

در تهیه این پایان نامه از راهنمایی‌های استاد راهنما جناب آقای دکتر سید جلال یونسی و اساتید مشاور جناب آقای دکتر سعید شاملو و سرکار خانم پروانه محمد خانی بهره‌مند بوده‌ام. از زحمات و راهنمایی‌های آنان کمال تشکر و قدردانی را دارم.

تقدیر و تشکر از:

کلیه دانشجویان و عزیزان بزرگواری که در انجام این پژوهش از همیاری و مساعدت‌شان بهره‌مند بودم.

تقدیر و تشکر از:

برادر بزرگوار، جناب آقای سید جواد حسینی عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد سبزوار که از مساعدت و همکاری صمیمانه ایشان در مرحله نمونه‌گیری و اجرای پرسشنامه‌ها بهره‌مند بودم.

«... کسی که می‌خواست زندگی آرامی داشته باشد، نمی‌بایست در

قرن بیستم به دنیا می‌آمد»

لئون تروتسکی

بسیاری از بیماری‌های رایج، بیشتر به نبود سازگاری در برابر استرس

مربوط می‌شود تا به حوادث ناشی از میکروباها، ویروسها و یا

هرگونه عامل خارجی دیگر.

هانس سلیه

ح.د

ذهن تحت استرس، دشمن جسم است.

چکیده:

نتایج گزارشهای بالینی و مطالعات کنترل شده متعددی حاکی از آن است که رویدادهای استرس زای زندگی می توانند هم در شروع و هم در تشدید اختلالات روانی و بیماریهای جسمانی نقش کلیدی داشته باشند. در DSM - IV نیز محور چهارم به گزارش مسائل و مشکلات روانی - اجتماعی و محیطی فرد اختصاص یافته است. چراکه استرس ها می توانند فرایند تشخیص، در مان و پیش آگهی اختلالهای روانی را تحت تأثیر خود قرار دهند. با این همه در زمینه نقش و تأثیر متغیرهای جمعیتی در ادراک و ارزیابی از رویدادهای استرس زای زندگی و اعتبار یابی بین فرهنگی طبقه بندی پیشنهادی محور چهار DSM - IV (از استرسورهای روانی - اجتماعی و محیطی) اطلاعات اندک و ناکافی وجود دارد. در پژوهش حاضر که از نوع زمینه یابی مقطعی می باشد، با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی - طبقه ای نمونه ای به حجم ۱۷۶ نفر (۸۳، مذکر، ۹۳، مؤنث، با میانگین سنی ۲۲/۰۶) از بین دانشجویان مقاطع کاردانی و کارشناسی چهار دانشگاه شهرستان سبزوار انتخاب گردیدند. به منظور جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه مشخصات فردی دانشجو، پرسشنامه رویدادهای استرس زای زندگی و پرسشنامه طبقه بندی پیشنهادی محور چهار DSM - IV استفاده گردید. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از آزمون t (برای مقایسه میانگین های مستقل) و تحلیل عوامل، روش چرخش واریماکس و به کمک نرم افزار SPSS انجام شد.

یافته های پژوهش حاضر به روشنی گویای این واقعیت است که نقش فرهنگ و برخی از متغیرهای جمعیتی نظیر جنس، سن و اهلیت در ارزیابی و ادراک رویدادهای استرس زا قابل اغماض و چشم پوشی نیست. (عنوان مثال دانشجویان مؤنث (در مقایسه با دانشجویان مذکر)، دانشجویان با سن کم (در مقایسه با دانشجویان با سن بالا) و دانشجویان بومی (در مقایسه با دانشجویان غیر بومی) در برابر استرس از آستانه پایین تری برخوردار بوده و گرایش بیشتری به

ادراک و گزارش شدیدتر رویدادهای استرس زا دارند ، بویژه در مورد رویدادهایی که موضوع آنها خشونت یا طرد شدگی باشد . احتمالاً رویدادهای از این نوع تأثیر منفی و آسیب زایی بیشتری را بر روی دانشجویان مؤنث ، با سن پایین و بومی به همراه دارند . حال آنکه متغیرهایی نظیر وضعیت تأهل ، وضعیت شغلی و وضعیت پیشرفت تحصیلی (در مقایسه با جنس ، سن و اهلیت) از نقش و تأثیر کمتری در ادراک و ارزیابی بعمل آمده از رویدادهای استرس زای زندگی برخوردارند . در همین راستا دستیابی به ۷ عامل (فاکتور) اصلی تشکیل دهنده مجموعه عوامل استرس زای گروه مورد مطالعه و مقایسه آن با تعداد و محتوی طبقه بندی ۹ گانه پیشنهادی محور چهارم DSM - IV ، حاکی از وجود مغایرت و عدم همخوانی بین این دو الگوی طبقه بندی می باشد . در پژوهش حاضر « مرگ مادر » بعنوان شدیدترین رویداد استرس زا ارزیابی گردید .

فهرست مطالب:

صفحه	عنوان
دوازده	چکیده فارسی
سیزده - شانزده	فهرست مطالب
هفده	فهرست جداول
هجده	فهرست شکلها و نمودارها

موضوع پژوهش

۲	مقدمه
۴	بیان مسئله
۶	اهمیت نظری و عملی پژوهش
۷	اهداف پژوهش
۷	فرضیات پژوهش
۸	تعریف نظری مفاهیم و اصطلاحات

پیشینه پژوهش

بخش اول:

۱۳	استرس چیست؟
۱۶	مراحل استرس
۱۹	سطوح متفاوت استرسورها
۲۲	ارتباط بین تهییج، استرس، اضطراب و افسردگی
۲۴	نقش شناخت در استرسورها
۲۵	برانگیختگی های ناشی از استرس
۲۷	- اثرات شناختی استرس

عنوان

صفحه

۲۸	- اثرات هیجانی استرس
۲۹	- اثرات عمومی استرس بر رفتار
۳۱	حوادث بزرگ در مقابل مشکلات کوچک روزمره: کدامیک استرسور واقعی هستند؟
۳۳	حوادث استرس زا رفتارهای میان مدت و بلند مدت پیامد آن
۳۵	عوامل موثر در کاهش استرس
۳۵	۱ - ارزیابی شناختی
۳۷	۲ - امکان کنترل طول دوره فشار روانی
۳۸	۳ - پیش بینی پذیری
۳۹	۴ - احساس کارائی
۳۹	۵ - حمایت اجتماعی
۴۰	واکنشهای بالینی به استرس
۴۲	۱ - نظریه ضعف بدنی
۴۳	۲ - مدل استرس و بیماری پذیری ارثی
۴۴	۳ - نظریه واکنش خاص
۴۵	۴ - نظریه های روانکاوی
۴۶	۵ - مدل تعامل پیچیده روانشناختی

بخش دوم:

۴۹	IV - DSM، مروری بر پیشینه تاریخی
۵۰	IV - DSM، بررسی ویژگی ها اساسی
۵۱	محور چهار در DSM - III
۵۳	محور چهار در DSM - III - R
۵۶	محور چهار، ارزیابی عینی در مقابل ارزیابی ذهنی
۵۷	محور چهار، پایایی و اعتبار

بخش سوم:

زمینه‌های پژوهش:

- پژوهش‌های انجام شده در خارج از کشور..... ۵۸

- پژوهش‌های انجام شده در داخل کشور..... ۶۰

روش پژوهش..... ۶۳

طرح کلی پژوهش..... ۶۳

جامعه آماری..... ۶۴

نمونه و روش نمونه‌گیری..... ۶۴

ابزارهای اندازه‌گیری..... ۶۵

اعتبار و پایایی پرسشنامه..... ۶۹

روش تحلیل آماری داده‌ها..... ۷۱

شیوه اجرای پژوهش..... ۷۱

مطالعه راهنما و نتایج آن..... ۷۲

نتایج:

یافته‌های اصلی براساس فرضیه‌ها..... ۷۴

یافته‌های جنبی پژوهش..... ۱۰۰

بحث در نتایج

بحث و نتیجه‌گیری..... ۱۰۳

بحث در یافته‌های اصلی در پرتو پژوهش‌های پیشین..... ۱۰۷

یک مقایسه بین فرهنگی..... ۱۱۳